

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ*

Υπό τοῦ κ. ΚΩΣΤΑ ΣΤΡ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Εἰς τὸν Κύριον Μίμην Βουρδουμπάν

Εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἡ ἐξουσία προήρχετο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Σήμερον γεννᾶται ἐπὶ τῆς γῆς καὶ νομιμοποιεῖται διὰ τῆς ἱστορίας. Παρῆλθεν πλέον ὁ καιρὸς καθ' ὃν ἐν ἀνόσιον ὄνειρον, καταλλήλως ἐρμηνευόμενον, ἦρκει διὰ νὰ ὑποδείξη καὶ κυρώσῃ ἓνα καισαρικὸν προορισμόν: σήμερον οἱ προπαγανδιστὰι ἔγιναν ἱστορικοὶ καὶ ἀντικαθιστοῦν τοὺς ἱεροφάντας τοῦ Ἡρακλέους. Εἰς τὸν ἀποθρησκοποιημένον κόσμον μας, ὅπου ἡ ἐξουσία δὲν ἔχει πλέον θρησκευτικὸν θεμέλιον, ὁ δεσποτισμὸς δὲν δύναται νὰ διατηρηθῇ εἰμὴ διὰ τῆς νοθείας τῆς πραγματικότητος, διὰ τῆς μεταμορφώσεως δηλαδὴ τῆς ἱστορίας εἰς μυθολογίαν. Συνεπῶς διὰ νὰ ἀλλοιωθῇ τὸ παρόν, θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ὑποτάξωμεν τὸ παρελθόν, δηλαδὴ νὰ τὸ προσαρμόσωμεν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς προπαγάνδας. Εἰς οὐδεμίαν κοινωνίαν, εἰς οὐδεμίαν ἐποχὴν, ἡ νοθεία τῆς ἱστορίας δὲν ἔλαβε τὰς διαστάσεις τὰς ὁποίας τῆς ἔδωσεν ὁ σταλινισμὸς: αὐτοὶ οἱ ὅποιοι ἔθεοποίησαν τὴν ἱστορίαν καὶ προσεπάθησαν νὰ ἀντλήσουν ἠθικὰ διδάγματα ἐκ τοῦ «ἱστορικοῦ καθήκοντος» ἐπεδόθησαν ἐλαφρᾶ τῇ καρδίᾳ εἰς μίαν ἐπιχείρησιν κατεδαφίσεως τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, ὁμοίαν τῆς ὁποίας οὐδέποτε ἐγνώρισεν ὁ κόσμος.

Ἡ ὑποδούλωσις τοῦ παρελθόντος

Αὐτὴν τὴν ὄψιν τοῦ δεσποτισμοῦ τὴν διησθάνθη ὁ Ναπολέων: «Ἐκεῖνο ἀπὸ τὸ ὅποιον πρέπει πρὸ παντὸς νὰ ἐξασφαλισθῶμεν», ἔλεγεν, «εἶναι τὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὅποιον θὰ γραφῇ ἡ ἱστορία... Ἐκεῖνο ποῦ ἔχει σημασίαν εἶναι νὰ κατευθύνωμεν δεσποτικῶς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀναμνήσεων»⁽¹⁾. Καὶ ὁ Nietzsche, ὅστις ἐγνώριζε τοὺς λόγους αὐτούς, ὠμίλει μὲ ἀληθῆ φρίκην διὰ τὴν δυνατότητα νὰ χάσωμεν, νὰ νοθεύσωμεν τὸ παρελθόν. Εἰς τὰ ἔργα του γίνεται πάντοτε λόγος «διὰ κάποιον δεσπότην, ὅστις θὰ διέστρεφε τὸ παρελθόν κατ' ἀρέσκειαν», διὰ κάποιον «μέγα τέρας τὸ ὅποιον θὰ μᾶς ἔδιδε μαστίγιον διὰ νὰ τοῦ καταφέρωμεν πλήγματα»⁽²⁾. Τί ὅμως θὰ ἔλεγεν σήμερον ὁ

* Κατὰ μετάφρασιν ὑπὸ τοῦ κ. Π. Κατ. ἐκ τοῦ γαλλικοῦ (Contrat Social, Τόμος 5ος, τεῦχος Ιον). Ἡ μελέτη αὕτη μετεφράσθη καὶ εἰς τὴν ἀγγλικὴν καὶ ἰσπανικὴν. Ἡ μετάφρασις ἐγένετο κατόπιν ἀδείας τοῦ περιοδικοῦ. Δυστυχῶς δὲν ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τοῦ συγγραφέως ἀπουσιάζοντος εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ παρόντος τεύχους.

1) Ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Caulaincourt: Memoires II, σ. 281.

2) Werke, ἔκδ. Naumann VI, σ. 293 καὶ XII, σ. 93.

Nietzsche ; 'Ο χρόνος πράγματι είναι μακράν ὅτε ὁ Georges Lukacs ἐμέμ-
φετο «τὴν μὴ ἱστορικὴν οὐσίαν, τὸ ἀντιιστορικὸν τῆς ἀστικῆς σκέψεως» καὶ
«τὴν ἀνικανότητα τῶν ἀστῶν διανοουμένων καὶ ἱστορικῶν νὰ θέσουν τὸ πρό-
βλημα τοῦ παρόντος ὡς ἱστορικὸν πρόβλημα»³⁾.

Κατ' αὐτόν, μόνον οἱ «προλετάριοι» φιλόσοφοι ἦσαν εἰς θέσιν νὰ κατα-
νοήσουν ἱστορικῶς τὴν ἐποχὴν. Δέκα πέντε ἔτη βραδύτερον, ἱστορικοί, φιλό-
σοφοι καὶ φιλόλογοι μαρξισταί, ἔθεταν εἰς ἑαυτοὺς ὡς καθήκον τὴν συστημα-
τικὴν νοθείαν τῆς ἱστορίας καὶ διὰ τῆς ἐπαναστάσεως, ἥτις τοὺς προώριζε διὰ
τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν. Τὸ «δικαστήριον τῆς ἱστορίας», ὅπερ ὑμνεῖτο ὑπὸ τῆς
μεταφυσικῆς, συνεταυτίσθη μὲ ἐκεῖνο τοῦ ὁποῦ προῆδρευεν ὁ Βυσίνσκι καὶ ἡ
ἐκκαθάρισις κατέστη ὀλοκληρωτικὴ καὶ ἀναδρομικὴ : ἡ ἱστορία κυριολεκτικῶς
ἀπεγυμνώθη τῆς οὐσίας της—ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα ἅτινα τὴν ἐδημιούργησαν
ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὰ γεγονότα ἐξ ὧν ὑλικῶς ἀπαρτίζεται.

«Δὲν ὑπάρχει φρούριον ἀπόρθητον δι' ἓνα μπολσεβίκον» : Στηριζομένη
εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἡ προπαγάνδα ἰδιοποιήθη τὰς πλέον ἐξωφρενικὰς ἐξουσίας,
καὶ μάλιστα ἐκείνας, τὰς ὁποίας μέχρι τότε ἡ θεολογία εἶχεν ἀρνηθῆ εἰς τὴν
παντοδύναμον θεότητα. Ὁ Ἅγιος Θωμᾶς γράφει : «Solum id a Dei omnipo-
tentia excluditur, quod repugnat rationi entis, et hoc est quod fuit non
fuisse»⁴⁾ καὶ, ἀναφερόμενος εἰς τὸν Ἀριστοτέλην : «Et philosophus dixit : hoc
solo privatus, Deus ingenita facere quae sunt facta». Ἡ ἀπόδειξις παρε-
σχέθη ἀφ' ὅτου ὁ,τι ἀπηγορεύετο εἰς τὸν Θεὸν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ
Ἁγίου Θωμᾶ κατέστη λίαν εὐχερὲς διὰ μίαν προπαγανδιστικὴν μηχανὴν ἀπηλ-
λαγμένην τοῦ «θεολογικοῦ σκότους». Ὁ,τι ἦτο ἀπηγορευμένον εἰς τὸν Θεὸν
τὸν ὁποῖον ἰκετεύει ὁ Thomas Heywood :

O God ! O God ! That is were possible
To undo things done ; to call back yesterday

κατέστη μόνιμος θεσμὸς ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ «ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ». Οἱ ἀπόστο-
λοὶ τοῦ κατέστρεψαν ὅ,τι ἐγένετο μὲ τόσην εὐκολίαν ὥστε τείνει κανεὶς νὰ
πιστεύσῃ ὅτι τὸ περίφημον «πήδημα» ἀπὸ τὴν ἀνάγκην εἰς τὴν ἐλευθερίαν
ἀπέβη ἤδη πρὸ πολλοῦ καθημερινὴ πραγματικότης.

Ἡ ἱστορία ἀπεγυμνώθη τῶν ὑλικῶν τῆς στοιχείων

Οὕτω, μερικὸς μῆνας μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Μπέρια καὶ δύο μῆνας
πρὸ τῆς παραπομπῆς του εἰς δίκην, τὸ ὄνομά του ἀπηλείφθη ἀπὸ τὴν νέαν
ἔκδοσιν τῆς «Σοβιετικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας» : διὰ τῆς καταδίκης του εἰς τὴν
λήθην «τὸ δικαστήριον τῆς ἱστορίας» προηγήθη χρονικῶς τοῦ Ἀνωτάτου
Δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον τὸν κατεδίκασεν εἰς θάνατον. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο
ἦτο ἄπλῶς μία τῶν πολλῶν ἐκδηλώσεων τῆς περιφήμου θεωρίας τῆς «ἰдео-

3) Geschichte und Klassenbewusstsein, 1923, σελ. 173.

4) Summa theol I 25, qu 2 καὶ 4.

λογικῆς ἀντανακλάσεως» ἐὰν δὲν ἦτο τόσον καταπληκτικὴ ἢ ταχύτης τῆς διαδικασίας. Συνήθως συνεχίζομεν νὰ διακρίνωμεν τὸ φῶς τῶν ἄστρον ἅτινα εἶναι νεκρὰ ἤδη ἀπὸ πολλῶν χιλιάδων ἐτῶν : Πῶς νὰ μὴ ἐκπλαγῶμεν διότι, πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου του, τὸ δεῦτερον ἄστρον τοῦ συστήματος ἔπαυσε νὰ λάμπη ; Δὲν εἶναι μόνον ἡ ὑπαρξίς τοῦ συγγραφέως τῆς ἄλλοτε κλασσικῆς «Ἱστορίας τοῦ Καυκασιανοῦ Ἐπαναστατικοῦ Κινήματος», ἣτις καθίσταται ἱστορικῶς ἀμφίβολος ἢ μυθιστορηματικὴ. Παραλλήλως πρὸς αὐτόν, ὑπάρχει ἓνας ἔσμος ψυχῶν καὶ δὴ κοινωνιολογικῶν ὄντων ἅτινα πλανῶνται εἰς ἓνα κόσμον λυκόφωτος, μεταξὺ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ἀνυπαρξίας, ἀνίσχυρα νὰ διασχίσουν τὸν «ποταμὸν τῆς λήθης» καὶ νὰ ἐνσαρκωθοῦν εἰς τὴν μνήμην μας. Δικαιούμεθα ἤδη νὰ διερωτηθῶμεν ἐὰν ὁ Στάλιν ὑπῆρξε πράγματι — ὁ Στάλιν μὲ τὰ μέσα καὶ τὸν τρόπον του, «ὁ κορυφαῖος τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν» καὶ «ὁ μηχανικὸς τῆς ἀτμομηχανῆς τῆς ἱστορίας». Ὁ Τρότσκι ὁμοίως ὑπῆρξε πράγματι ὁ δημιουργὸς καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐρυθροῦ Στρατοῦ ; Ὁ Μπουχάριν ὑπῆρξε πράγματι ὁ ἐπίσημος θεωρητικὸς καὶ ὁ Ζηνόβιεφ ὁ πρόεδρος τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνούς ; Ἡ Γιουγκοσλαβία τοῦ Τίτο ὑπῆρξε ποτὲ «νέα» καὶ «λαϊκὴ» ; Πότε ἔπαυσε νὰ εἶναι «φασιστικὸν καθεστῶς ὑπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν ἔννοιαν τοῦ ὄρου» καὶ διατὶ διατρέχει συνεχῶς τὸν κίνδυνον νὰ ξαναγίνῃ ; Τὸ μεταμορφούμενον αὐτὸ καθεστῶς, ἀλλάσσον κοινωνιολογικὴν μορφήν εἰς ἐκάστην καμπὴν τῆς «εἰρηνικῆς συνυπάρξεως», μᾶς κάμνει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὴν κλασσικὴν θεωρίαν τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν κοινωνικῶν συστημάτων ὑπὸ τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων καὶ τῶν σχέσεων παραγωγῆς, ἡ ὀρθοδοξία ὑπεκατέστησε μὲ μίαν νέαν θεωρίαν, ἣτις προσδιορίζει τὴν οἰκονομικὴν διάρθρωσιν τῆς γιουγκοσλαβικῆς κοινωνίας ἀπὸ τὰς μεταβολὰς τῆς σοβιετικῆς διπλωματίας... Ποῖος ὁμοίως εἶναι ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς ἀλλοιώσεως τῶν πλέον «ὕλικῶν» γεγονότων τῆς ἱστορίας, ἣτις εἰς τὰς χεῖρας τῆς προπαγάνδας καθίσταται τόσον ἐλαστικὸς ὅσον καὶ ὁ κηρὸς ; Τί σημαίνει αὐτὴ ἡ μεταμόρφωσις τῆς ἱστορίας εἰς ὄργανον τῆς ἐξουσίας ;

Ἐκεῖθεν τοῦ μαρξισμοῦ

Τὸ «μυστικόν» ἔλεγεν ὁ Μάρξ εἶναι ὁ ἄξων πέραξ τοῦ ὁποίου στρέφεται ὁ γραφειοκρατικὸς κόσμος : «Τὸ γραφειοκρατικὸν πνεῦμα εἶναι τὸ μυστικόν, τὸ μυστήριον. Κάθε ἐκδήλωσις τοῦ δημοσίου πνεύματος, τῆς πολιτικῆς νοοτροπίας ἀποτελεῖ διὰ τὴν γραφειοκρατίαν προδοσίαν ἐναντι τοῦ μυστηρίου της»⁽⁵⁾.

Ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὰ καθεστῶτα, ἅτινα ἐπικαλοῦνται τὸν μαρξισμόν ἐπιβεβαιοῖ εὐρέως αὐτὴν τὴν ἐρμηνείαν τοῦ «γραφειοκρατικοῦ πνεύματος» : Τὸ γραφειοκρατικὸν κράτος, καταστὰν προγραμματιστὴς ὁλοκλήρου τῆς οἰκονομίας, συνεδύασε τόσον τέλεια τὴν λατρείαν τοῦ «μυστηρίου» καὶ τὸ «μυ-

5) Critique de la philosophie hégélienne de l'État, in Die Frühschriften, ἐκδ. Kröner, 1953, σ. 61.

στικόν τῶν ὑποθέσεων», διὰ τὰ ὁποῖα τόσον πολὺ ἐπικρίνονται οἱ καπιταλισταί, ὥστε τὰ στατιστικὰ στοιχεῖα περὶ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τῶν πραγματικῶν μισθῶν ἔγιναν στρατιωτικὸν μυστικόν, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀποκάλυψις τιμωρεῖται πράγματι ὡς ἔγκλημα ἐσχάτης προδοσίας.

Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ ὁ Μάρξ δὲν ἠδύνατο νὰ προῖδη ἦτο τὸ ὅτι ἡ ὀλοκληρωτικὴ γραφειοκρατία ἐχρησιμοποίησε τὴν λατρείαν τοῦ «μυστηρίου» μέχρι τοῦ σημείου νὰ μεταμορφώσῃ τὴν πραγματικὴν ἱστορίαν τῶν ἀτόμων, τῶν ὁμάδων καὶ δὴ ὀλοκλήρων κοινωνιῶν εἰς ἓν ἐκτεταμένον κρυπτογραφικόν σύστημα, τοῦ ὁποῖου ἡ κλεῖς θὰ ἀπετέλει ἀτομικὴν ἰδιοκτησίαν τῶν κυριάρχων τοῦ «μηχανισμοῦ». Διὰ νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον «κάθε ἐκδήλωσιν πολιτικοῦ πνεύματος», διὰ νὰ ἐκριζώσῃ τὰς ρίζας, ὠφελεῖ νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τῆς ἰκανότητος τοῦ πολιτικῶς σκέπτεσθαι τὸν πνευματικὸν κόσμον τῶν ὑπηκόων τῆς καὶ νὰ μεταμορφώσῃ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν ἐν τῷ συνόλω τῆς εἰς ἓν ἀδιαφανὲς ἀντικείμενον, ἀδιαπέραστον διὰ τὴν συνείδησιν καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς σκέψεως.

Εἰς αὐτὴν τὴν τάξιν τῶν ἰδεῶν θὰ πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ κατανοήσωμεν τὴν πτώσιν τοῦ μαρξισμοῦ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὀρθοδοξίας. Ὡς παρατηρεῖ εἰς τῶν τελευταίων ἐπιζώντων τῆς ἠρωικῆς ἐποχῆς τοῦ μαρξισμοῦ, ὁ Fritz Sternberg, «οὐδεμία μαρξιστικὴ ἀνάλυσις τῆς ρωσικῆς ἐπαναστάσεως, ὁ ρωσικοῦ κράτους καὶ τῆς ρωσικῆς κοινωνίας ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπαναστάσεως»⁽⁶⁾: ὁ μαρξισμὸς εἶναι περισσότερον παρά ποτὲ ἡ «μόνη» ἀληθὴς ἐπιστημονικὴ μέθοδος, δὲν δύναται τις ὅμως νὰ ἐφαρμόσῃ λογικῶς τὴν μαρξιστικὴν ἀνάλυσιν εἰμὴ μόνον εἰς τὴν μοναδικὴν κοινωνίαν, ἣτις δέχεται νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον κριτικῆς, τὴν ἀστικὴν κοινωνίαν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν λεγομένην σοσιαλιστικὴν κοινωνίαν, αὕτη ἀποτελεῖ μίαν πραγματικότητα ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ μαρξισμὸς δὲν ἔχει πλέον αἰχμὴν: αὕτη ἐνσαρκώνει ἐν τῇ πραγματικότητι αὐτὸ τὸ «πέραν τοῦ μαρξισμοῦ», τὸ ὁποῖον συνεκέντρον (ματαίως;) τὰς εὐχὰς τοῦ Μάρξ.

Ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Μάρξ: «Μέχρις ἐδῶ ὑπῆρχε μία ἱστορία», τῆς ὁποίας τὴν ἐξήγησιν μᾶς δίδει ὁ ἱστορικὸς ὕλισμός, «ἀλλὰ πέραν τούτου οὐδὲν ὑπάρχει».

Δὲν ὑπάρχει πλέον ἱστορία

Δὲν ὑπάρχει πλέον ἱστορία, ἀλλὰ καὶ τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον, κατὰ τοὺς καλοὺς συγγραφεῖς, εἶναι «ἡ μορφή ὑφ' ἣν ἐκδηλοῦται ἡ κινητήριος δύναμις τῆς ἱστορίας»⁽⁷⁾, δὲν ὑφίσταται πλέον. Οὕτω, διὰ διατάγματος τῶν ἀρμόδιων ἀρχῶν, ὁ «σοσιαλιστὴς» ἐχαρακτηρίσθη ὡς εἰς «νέος ἄνθρωπος» ἀπὸ ἀλλαγμένους παντὸς στίγματος καὶ προικισμένους μὲ ὅλας τὰς ἀρετάς. «Δὲν ὑπάρχει πλέον ἱστορία», ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπάρχουν πλέον νευρωτικοί, δυστυχεῖς, κακοί: ὁ κόσμος δὲν εἶναι πλέον παρά ὁ ἥρεμος καθρέπτης τῆς ἰδέας. Ἡ ἀρνητικότης

6) Capitalism and Socialism on Trial, 1951, σ. 209.

7) Misere de la philosophie, Παρίσι 1947, σελ. 97.

8) Engels: L. Feurbach εἰς Études Philosophiques, Παρίσι, 1951, σ. 38.

δὲν ἐκδηλοῦται πλέον εἰμὴ εἰς τὰ «ἀστικά σκοτάδια». Ἐξ ἄλλου εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς «διαλεκτικῆς γενέσεως» τίποτε δὲν γίνεταί πλέον, ἀλλὰ μόνον ὁ ἐνθουσιώδης λαὸς ἀνοικοδομεῖ τὸν σοσιαλισμὸν, δημιουργεῖ τὴν ἄνευ τάξεων κοινωνίαν, ἐκλέγει μὲ πλειοψηφίαν 99,99% τοὺς λατρευομένους ἡγέτας του καὶ ἀπολαύει ἐπιπέδου ζωῆς, ἣτις καθίσταται καθ' ἕκαστον ἔτος «πλέον εὐχάριστος, πλέον ἀρεστή»⁽⁹⁾.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ Κράτος δὲν ἔχει ἀκόμη «ἐξασθείνεισι» ἀλλά, ὡς ἐβεβαίωσαν ὁ Στάλιν, τὴν ἐπομένην τῶν ἐκκαθαρίσεων τῶν ἐτῶν 1936-38 «ὁ ρόλος του περιορίζεται εἰς τὴν ἀπλήν προστασίαν τῆς δημοσίας ιδιοκτησίας, εἰς τὴν εἰρηνικὴν ἐργασίαν τῆς οικονομικῆς ὀργανώσεως, διαπαιδαγωγήσεως καὶ μορφώσεως⁽¹⁰⁾. Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἱστορία δὲν ὑπάρχει πλέον καὶ ἡ πάλῃ τῶν τάξεων: «Δὲν ὑπάρχουν πλέον ἐκμεταλλεῦται καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς νὰ ὑποδουλωθῇ». Καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει πλέον οὔτε ἀντιπολίτευσις οὔτε πάλῃ τῶν τάξεων, ὁ διάλογος καθ' ἑαυτὸν καθίσταται ἀναχρονισμός: ὡς ἔλεγεν ὁ ἴδιος ὁ Στάλιν τὸ 1934, «δὲν ὑπάρχει πλέον τίποτε πρὸς ἀπόδειξιν, οὔτε κανεὶς διὰ νὰ ἀντιμετωπισθῇ»⁽¹¹⁾.

Πρὸς τί αἱ «ἀποδείξεις» ὅταν δὲν ὑπάρχει κανεὶς διὰ νὰ πληγῇ; Τοῦτο ἦτο τόσον ἀληθὲς ὥστε μερικοὺς μῆνας βραδύτερον (τὸν Ἰούνιον 1934) ἐδημοσιεύθη διάταγμα ὅπερ ὥριζεν ὅτι κάθε οἰκογένεια ἦτο συλλογικῶς ὑπεύθυνος διὰ κάθε πρᾶξιν «προδοσίας» τελομένην ὑφ' ἐνὸς μέλους αὐτῆς. Ἐκεῖνοι οἵτινες δὲν κατήγγελλον τοὺς παρανομούντας συγγενεῖς των διέτρεχον τὸν κίνδυνον νὰ τιμωρηθοῦν αὐστηρῶς. Ὁ ρόλος τοῦ Κράτους περιορίζετο εἰς τὴν «ἀπλήν» προστασίαν τῆς δημοσίας ιδιοκτησίας, ὁ νόμος ὁμῶς ὥριζεν (ἀπὸ τοῦ 1932) τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου προκειμένου περὶ κλοπῆς ἐμπορευμάτων εἰς τὰς μεταφορὰς των ἢ προκειμένου περὶ μικρῶν κλοπῶν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἡ «εἰρηνικὴ ἐργασία οικονομικῆς ὀργανώσεως» εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ περιφήμου «βιβλιαρίου ἐργασίας» κατεχομένου ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ ὡς καὶ μίαν «πειθαρχίαν» τῆς ἐργασίας», ἣτις ἐπανέφερε τὰς χειροτέρας ὑπερβολὰς τῆς ἐκβιομηχανίσεως κατὰ τὰ πρῶτα στάδια αὐτῆς.

Μολοντί «δὲν ὑπῆρχεν πλέον πρόσωπον διὰ νὰ πληγῇ», δύο ἔτη βραδύτερον ἐνέσκηψεν εἰς τὴν χώραν τὸ σοβαρώτερον κῦμα τρομοκρατίας. «Πλήξατε, πλήξατε καὶ πάλιν πλήξατε», μὲ αὐτὰς τὰς λέξεις συνώψισε βραδύτερον ὁ Κροῦστσεφ τὴν «εἰρηνικὴν ἐργασίαν» τοῦ Στάλιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς «ἐκπαιδεύσεως καὶ μορφώσεως».

Ἐνῶ τὰ στελέχη τῆς διοικήσεως, τῆς οικονομίας, τοῦ κόμματος, τῶν συνδικάτων, τοῦ στρατοῦ καὶ τέλος καὶ αὐτῆς τῆς ἀστυνομίας συνεθλίβοντο ὑπὸ μιᾶς τρομοκρατικῆς μηχανῆς, καταστάσεως ἀνεξαρτήτου καὶ πληττούσης

9) Τὸ σταλινικὸν αὐτὸ σλογκὰν ἐρρίφθη κατὰ τὸ βραχὺ διάστημα, τὸ ὁποῖον χωρίζει τὰς ἀναταραχὰς τῆς ἀναγκαστικῆς κολλεκτιβοποιήσεως ἀπὸ τὴν τρομοκρατίαν τοῦ 1936-1938.

10) Ἐκθεσις εἰς τὸ XVIIIον Συνέδριον τοῦ 1939, ἰδὲ Questions du léninisme, 1947, τόμος II, σελ. 304.

11) Ἐκθεσις εἰς τὸ XIIIον Συνέδριον, op. cit. II, σελ. 173.

εις τὰ τυφλά, εις τὰ ἐργαστάσια καὶ τὰ κολλεκτιβιστικά ἀγροκτήματα εἰσήχθησαν μέθοδοι ἐκμεταλλεύσεως, αἵτινες ἐνθυμίζουσι τὴν δουλείαν καὶ δικαιολογοῦν τὸν μαρξιστικὸν ὀρισμὸν τῆς μισθωτικῆς ἐργασίας: «ἡπία μορφή ἀνθρωποφαγώματος». Ὅλα αὐτὰ ὅμως δὲν ἀνήκουσι εἰς τὴν ἱστορίαν: ἔάν, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, κάποιος μεγάλος ἀρχηγὸς ἀποκαλύπτεται ὡς «τέρας» καὶ πράκτωρ τῶν ξένων καὶ ὅταν ἀκόμη οἱ πλείστοι τῶν συντρόφων τοῦ Λένιν ἀποκαλύπτονται εἰς τὸ τέλος προδότες καὶ «ἐκφυλισμένοι», ἔαν μίαν ἡμέραν μίαν πρότυπος λαϊκὴ δημοκρατία ἀλλάξῃ ἀποτόμως χαρακτῆρα καὶ μεταμορφώνεται εἰς «φασιστικὸν» καθεστῶς, δὲν πρόκειται ποσῶς περὶ ἱστορικῶν γεγονότων τὰ ὅποια εὐρίσκουσι τὴν ἐξήγησίν των εἰς τὸν ἱστορικὸν ὕλισμὸν ἀλλὰ περὶ ἐγκλημάτων ἐσχάτης προδοσίας ἐκδικαζομένων ὑπὸ ἐδικῶν δικαστηρίων. Τότε ὁ ἰδανικὸς σοσιαλισμὸς ἐξατιμίζεται καί, ἐν μέσῳ τῶν γενικῶν ἀφορισμῶν, ἀναφέρεται ἕνας μελανὸς κόσμος, πλήρης μελοδραματικῶν προδοτῶν, ραδιοῦργων, «κρυπτοκαπιταλιστῶν» καὶ ἄλλων «πρακτόρων» εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ξένων. Μὲ τὴν καταδίκην τοῦ «Τιτοϊσμοῦ» ἡ ἰδεολογία ἐπέξετεινε διὰ πρώτην φοράν τὴν πολιτικὴν τῆς ἀντίληψιν τοῦ κόσμου εἰς τὴν ἱστορίαν μιᾶς ὁλοκλήρου κοινωνίας. Δὲν θὰ ἦτο συνεπῶς ἄνευ ἐνδιαφέροντος νὰ ὑπομνήσωμεν μερικὰς ἀπὸ τὰς διαστροφὰς τῆς διαλεκτικῆς ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ.

Μία περιπέτεια τῆς διαλεκτικῆς

Τὸ 1948 πράγματι ὑφίστατο ἀκόμη ἡ ἀνάγκη μιᾶς θεωρητικῆς ἰδεολογίας, μιᾶς ἰδεολογικῆς ἐντίμου τοποθετήσεως. Ὁ Στάλιν ὅστις ἀπὸ τοῦ 1939 δὲν ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ συγκαλέσῃ συνέδριον τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, κατελόγιζεν εἰς τοὺς γιουγκοσλάβους ἰθύνοντας τὸ ὅτι δὲν συνεκάλεσαν συνέδριον τοῦ κόμματός των ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ πολέμου. Κατήγγειλε μὲ ὄργην τὰς διαστρεβλώσεις, αἵτινες ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ Τίτο εἰς τὸν «κανόνα» τῆς ἐσωτερικῆς δημοκρατίας τοῦ Κόμματος. Καὶ ἐνῶ, ἐμέμφετο τοὺς γιουγκοσλάβους κομμουνιστὰς ἐπειδὴ δὲν ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν «κουλάκων» καὶ διότι «ἐνεφύσησαν εἰς τὸ Κόμμα τὸ πνεῦμα τοῦ κατευνασμοῦ τῆς πάλης τῶν τάξεων»⁽¹²⁾ (ἀπόκλισις πρὸς τὰ δεξιὰ), τοὺς κατελόγιζεν ὅτι «ἐπέδωκαν τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν κουλάκων» χωρὶς νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν των ὅτι «ἡ σπουδὴ δὲν ἔμπορεῖ παρὰ νὰ προκαλέσῃ ἀνεπανορθώτους ζημίας»⁽¹³⁾ (ἀπόκλισις πρὸς τὰ ἀριστερά)...

Δεδομένου ὅτι ὁ Τίτο ἦτο αἰρετικὸς ἐφ' ὅλων τῶν πεδίων, οἱ εὐγγελισταὶ τοῦ «ἐμπορίου Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως» υἱοθέτησαν ἀμέσως ἔναντι τῆς Γιουγκοσλαβίας σειράν μέτρων προοριζομένων νὰ στραγγαλίσουν τὴν οἰκονομίαν της. Ἡ τιμὴ τῶν ἐμπορευμάτων τῶν πωληθέντων εἰς τὴν χώραν αὐτὴν μετὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1948 ἠῤῥησεν ἀπὸ 20 εἰς 50 %. Ἡ παράδοσις βιομηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ ἀνεστάλη ὁλοσχερῶς (ἀναμφιβόλως ἐπειδὴ ὁ Στάλιν ἐμέμφετο τοὺς τιτοϊκοὺς

12) Ἀπόφασις τῆς Cominform τῆς 28.6.1948, § 3.

13) Ibid § 6.

ὅτι δὲν ἤθελον νὰ ἐκβιομηχανίσουν τὴν χώραν «ἵνα τὴν κρατήσουν καλλίτερον ὑπὸ τὸν ἱμπεριαλιστικὸν ζυγὸν») καὶ ἡ παράδοσις ἄλλων προϊόντων ἐμειώθη σοβαρῶς (εἰς ἀναλογία 50 ἕως 75 %) καὶ κατόπιν ἐσταμάτησεν ὀλοσχερῶς ἀπὸ τοῦ Μαΐου – Ἰουνίου 1949.

Καὶ ἐπειδὴ αἱ κλασσικαὶ αὐταὶ μέθοδοι τοῦ οἰκονομικοῦ πολέμου ἐχρειάζοντο ἓνα «ἰδεολογικὸν συμπλήρωμα» ἐκινητοποιήθη ὁ μηχανισμὸς τοῦ ψυχολογικοῦ ἀγῶνος διὰ νὰ καταδειχθῆ εἰς τὰς «ἀγαπώσας τὴν εἰρήνην μάζας» ὅτι τὸ καθεστῶς τοῦ Βελιγραδίου ἀπετέλει σοβαρὸν κίνδυνον διὰ τὴν «εἰρημικὴν συνύπαρξιν»: «Τὸ βαθὺ μῖσος κατὰ τοῦ τάγματος τῶν ἱμπεριαλιστικῶν πρακτόρων, τοῦ ὁποίου ἠγεῖται ὁ Τίτο, πρέπει νὰ εἶναι ἡ κινήτριος δύναμις τῆς πάλης τοῦ Οὐγγρικοῦ λαοῦ διὰ τὴν Εἰρήνην», ἔγραφε λ.χ. ἡ ἡμερησίς «Szabad Nep» (14).

Ἐναντιλαμβάνεται τις διατί ὁ Μπουλγκάνιν παρέβαλε τὸν Τίτο μὲ τὸν Ἰούδα καὶ τοῦ ὑπέσχετο νὰ δώσῃ λόγον μίαν ἡμέραν διὰ τὰ «αἵματηρὰ του ἐγκλήματα». Καὶ θαυμάζει κανεὶς περισσότερο τὴν δοθεῖσαν ἐξήγησιν μετὰ τὴν ρῆξιν τοῦ 1948, ἐξήγησιν καθ' ἣν ὁ μόνος ἔνοχος ἦτο ὁ Μπέρια, ὅστις εἶχε κατασκευάσει ἐκ προθέσεως πλαστὰ στοιχεῖα διὰ νὰ δηλητηριάσῃ τὰς ἀγαθὰς σχέσεις μεταξὺ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ τῆς Γιουγκοσλαβίας.

Γραφειοκρατικὸν ὄραμα τῆς ἱστορίας

Ὁ Χίτλερ λαβῶν αἰφνιδίως γνῶσιν τοῦ «φοβεροῦ δικαστικοῦ φακέλου» τοῦ Roehm καὶ τῶν συντρόφων του ἀνεκάλυψε τὸ 1934 ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ταγμάτων Ἐφόδου, ἀντὶ νὰ εἶναι ἡ τελεία ἐνσάρκωσις τῶν ὑψηλοτέρων ἰδανικῶν τῆς νεότητος, ἦσαν τὰ «παιδιὰ τοῦ χάους». Ὁμοίως ὁ Κρούτσσεφ, μελετῶν (ὑπὸ τὸ φῶς φυσικὰ τοῦ μαρξισμοῦ) «ὅλα τὰ στοιχεῖα ἐφ' ὧν στηρίζονται αἱ βαρεῖαι κατηγορίαι καὶ αἱ ὕβρεις, αἵτινες τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐστρέφοντο κατὰ τῶν γιουγκοσλάβων ἰθύνόντων, ἀνεκάλυψεν ὅτι τὸ καθεστῶς τὸ κατευθυνόμενον ὑπὸ τῶν «γιουγκοσλάβων συντρόφων» δὲν ὑπῆρξε ποτὲ «καθεστῶς σκλάβων» ἀλλ' ἀντιθέτως ἦτο καθεστῶς «σοσιαλιστικόν». Τὸ φῶς ἐχύθη: ὅλαι αἱ ὕβρεις αἱ μέχρι τότε ἐξαπολυθεῖσαι κατὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῆς δὲν ὠφείλοντο πλέον παρὰ εἰς τὰς μηχανορραφίας τοῦ Μπέρια, πράκτορος τῶν βρετανικῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἡ διαστροφή τῆς ἱστορίας προσλαμβάνει ἐνταῦθα τὴν τελικὴν τῆς μορφήν: ἡ κοινωνιολογικὴ φύσις ἐνὸς καθεστῶτος δὲν προσδιορίζεται πλέον ἐπὶ τῆ βάσει τῶν πρὸς ἐπαλήθευσιν γεγονότων ἀλλὰ ἐπὶ τῆ βάσει τῶν ἀποκρύφων ὡς καὶ τῶν «στοιχείων», ἅτινα παραγγέλλονται εἰς τοὺς εἰδικούς.

Ὁ Μάρξ ἐπίστευεν ὅτι ἐπάτει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὅταν ἰσχυρίζετο ὅτι «αἱ σχέσεις παραγωγῆς» (σχέσεις προσδιοριζόμεναι «ἀνεξαρτήτως τῆς θέλησεως τῶν ἀνθρώπων») ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ βαθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως

14) Ἐναφέρεται ἀπὸ τὸν F. Fejtö : Histoire des démocraties populaires, 1951, σελ. 258.

ἀποτελοῦν τὴν «ὕλικὴν βάσιν» τῆς κοινωνίας. Ἀλλά, ἐν πρώτοις, ποῖος ξέρει ἐὰν τὰ «στοιχεῖα», ἅτινα ἐχρησιμοποίησε διὰ τὴν περιγραφήν τὸν καπιταλισμὸν δὲν ἦσαν, καὶ αὐτὰ ἀκόμη, πλαστὰ στοιχεῖα κατασκευασθέντα ὑπὸ τινος διαβολικοῦ ἀστυνομικοῦ, πράκτορος τοῦ «φεουδαρχικοῦ σοσιαλισμοῦ» ἢ πωληθέντα εἰς τοὺς ἀντιπάλους τῆς Anti-Corn League; Ποῖος μᾶς λέγει ὅτι οἱ ἀριθμοὶ, αἱ μαρτυρίαι, αἵτινες πληροῦν τὰς 2000 σελίδας τοῦ «Κεφαλαίου» τοῦ δὲν ἔχουν βγῆ κατ' εὐθείαν ἀπὸ ἀντιδραστικὸν τι ἐργαστήριον; Ὅπως δὲ ποτε, ὁ Μάρξ διέπραττε σοβαρὰν πλάνην ὅταν ἐβεβαίωι τὸν «ἐμπειρικῶς ἀποδεικνυόμενον» χαρακτήρα τῆς οικονομικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς τῆς κοινωνίας. Πράγματι, οὐδὲν ὀλιγώτερον ὁρατὸν ἀπὸ τὴν «ὕλικὴν ζωὴν» τῶν 22 ἑκατομ. γιουγκοσλάβων πολιτῶν: ἐνταῦθα, ἡ σοσιαλιστικὴ ἐξωτερικὴ μορφή ἡμπορεῖ κάλλιστα νὰ καλύπτῃ τὴν «πλήρη ταύτισιν» τοῦ οικονομικοῦ κεφαλαίου μὲ ἕνα ἀνώνυμον κρατικὸν καπιταλισμὸν. Τὸ ἀντίστροφον εἶναι ἄλλως τε ἐξ ἴσου δυνατὸν καὶ ἡ καταγγελομένη βασιλεία τῶν μανδρινῶν τοῦ οικονομικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν ληστῶν τοῦ κρατικοῦ καπιταλισμοῦ ὅπως καὶ τὸ «μαρτύριον τοῦ γιουγκοσλαβικοῦ λαοῦ» ἡμποροῦν κάλλιστα νὰ εἶναι μία καθαρὰ ἐξωτερικὴ μορφή ὅπισθεν τῆς ὁποίας οἱ «ἄνθρωποι οἱ ἀγαπῶντες τὴν Εἰρήνην» ὀφείλουσιν νὰ ἀναγνωρίσουν καὶ νὰ χαιρετήσουν τὸν «γιουγκοσλαβικὸν δρόμον πρὸς τὸν σοσιαλισμὸν».

Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται συνεπῶς, ὄχι βεβαίως ἀπὸ τὴν «ταξικὴν ἀποψιν» εἰς ἣν τοποθετεῖται τις, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν «ἐπιπόλαιον» ἢ «βαθύν» τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἡμέρας θὰ ἀναγνώσῃ τὰ «στοιχεῖα», ἅτινα ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ἀληθῆ ἢ ψευδῆ καὶ τὰ ὁποῖα ὁμως μένουσιν ἀγνωστα εἰς τοὺς κοινούς θνητούς. Ἀδίκως θὰ ἤθελε τις νὰ θεωρήσῃ τὰς ἀστυνομικὰς αὐτὰς σχέσεις ὡς ἀνώτατον κοινωνιολογικὸν δικαστήριον. Παρόμοιος τρόπος θεωρήσεως τοῦ παρόντος «ἱστορικοῦ προβλήματος» δὲν εἶναι ἐκεῖνος ὅστις ταιριάζει περισσότερο εἰς ἕνα γραφειοκρατικὸν κράτος θεμελιωμένον, κατὰ τὸν Μάρξ, ἐπὶ τῆς θρησκείας τῆς μυστικότητος. Ἐνταῦθα, πράγματι, «κάθε ἐκδήλωσις τοῦ δημοσίου πνεύματος» καὶ πλέον συγκεκριμένως κάθε οικονομικὴ, πολιτικὴ, κοινωνικὴ πληροφορία κατέστη «ἔγκλημα προδοσίας τοῦ γραφειοκρατικοῦ μυστηρίου»: Τί τὸ ἐκπληκτικὸν ἐὰν ὁ φωτοστέφανος τῆς ἐξουσίας δὲν εἶναι πλέον εἰμὴ ἕνα δύσμορφον προπέτασμα καπνοῦ;

Τὸ σπουδαῖον εἶναι ὅτι παρόμοιοι μῦθοι ἄφηναν ἀπὸ μακροῦ χωρὶς ἀντίδρασιν τοὺς *δουλικούς* ἰδεολόγους. Διεπιστώθη τὸ 1955 ὅτι μαχητικὰ καὶ «θεωρητικὰ» στελέχη, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε εἶχον καταγγεῖλει μὲ ὄργην τὰ ἐγκλήματα τῆς «κλίκας τοῦ Τίτο» ἱκανοποιούντο μὲ τὴν ἐρμηνείαν τῆς ρήξεως τοῦ 1948, τῆς ὁποίας ὁ χαρακτήρ, τουλάχιστον φαιδρός, δὲν διέφευγεν οὐδὲν τὴν ἀντίληψιν. Φαίνεται ὅτι πέραν ἐνὸς ὀρισμένου βαθμοῦ ἀναπτύξεως ψυχολογικῶν ἀντιδράσεων δεκανέως, αἱ «θεωρητικαὶ» δικαιολογίαι, οἱ ἀνθρωπιστικοὶ λόγοι διὰ τὸ «μαρτύριον» τῶν λαῶν καθίστανται περιττοί.

Οἱ λόγοι καὶ αἱ ἐξηγήσεις δὲν εἶναι πλέον εἰμὴ τὰ ἀναχρονιστικὰ κατὰ λοιπὰ πρωτογόνων μορφῶν πολιτικῆς ραδιουργίας καὶ ἀναταραχῆς. Εἰς τὴν θέσιν τῶν δὲν βλέπομεν εἰμὴ τὴν περιφρόνησιν εὐχαρίστως ἐκδηλουμένην πρὸς

πᾶν εἶδος «ἐπιχειρημάτων» ἀπὸ ὅπουδῆποτε καὶ ἂν ταῦτα προέρχωνται — ὡς καὶ ἡ ἔκκλησις διὰ τὸ θαυμάσιον πρότυπον τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας. Διατὶ νὰ «σπαζοκεφαλᾶμε» ὅταν γνωρίζωμεν «ὅ,τι ξέρει κάθε στρατιώτης» δηλαδὴ «ὅτι ἓνα τάγμα εἶναι ἓνα τάγμα καὶ δὲν εἶναι τὸ τάγμα ἐκεῖνο ποῦ θὰ προσαρμόσῃ τὸ βῆμα του εἰς τὸ βῆμα τοῦ στρατιώτου»...

Ὑπὸ τὴν Κομμούνα ὁ Rimbaud ἐκάλει τοὺς συγχρόνους του «νὰ ἐπιδοθοῦν εἰς τὴν μελέτην ὑπὸ τὸν θόρυβον τῆς ἐξάλλου δραστηριότητος, ἥτις σημειοῦται καὶ ἀνέρχεται ἐκ τῶν μαζῶν»: ποῖος θὰ ἐπίστευεν ὅτι θὰ ἐφθάναμεν νὰ μὴ ἀκούωμεν πλέον παρὰ τὸν θόρυβον τὸν ὁποῖον κάμνουν οἱ μπότες;

Οὕτω ἡ κοινωνικὴ πραγματικότης, διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ μαρξισμὸς ἀποτελεῖ τὸ ἰδεολογικὸν «φωτοστέφανον», καθίσταται «ὑπερ-μαρξιστικὴ» κατὰ τὸ μέτρον καθ' ὃ ἀποστερεῖται πάσης ἱστορικῆς οὐσίας: τὰ γεγονότα ἅτινα λαμβάνουν χώραν ἐκεῖ θεωροῦνται ὅτι ἀνήκουν εἰς μίαν ἄλλην ἱστορίαν καὶ οὐχὶ εἰς ἐκείνην εἰς τὴν ὁποῖαν ζῶμεν καὶ τὴν ὁποῖαν ἀκόμη σκεπτόμεθα.

Ἡ νέα ἱστορία

Ἡ νέα αὐτὴ ἱστορία τοπροθετεῖται συγχρόνως ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ κλασσικοῦ (ἐκ παραδόσεως) κανόνος τῆς ἱστορίας (εἶναι ἀδιάφορον ἂν οὗτος εἶναι «ἀστικός» ἢ «μαρξιστικός»). Εὐρίσκεται ἐκεῖθεν ἐν ᾧ μέτρῳ ἐξαρτᾶται ἀπὸ ποῖαν τινα μετα-ἱστορίαν, τῆς ὁποίας «ἡ πορεία τῶν λαῶν πρὸς ἓν μέλλον ὄλοεν καὶ περισσότερον ἀκτινοβόλον» (κατὰ τὴν προσφιλεῖ ἔκφρασιν τοῦ Στάλιν) ἀποτελεῖ τὸ νῆμα. Ἀντιστρόφως εἶναι ἐντεῦθεν καθ' ὃ μέτρον ἀνήκει εἰς μίαν ἀπόκρυφον ἢ ὑπόγειον ἱστορίαν: ἐκείνην τῆς ὁποίας τὰ ἀρχαῖα (ἄγνωστα καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μὴ δυνάμενα νὰ γνωσθοῦν) τῆς πολιτικῆς ἀστυνομίας ἀποτελοῦν τὰς μοναδικὰς πηγὰς. Τόσον ὥστε ὁ ἄνθρωπος κάμνει μίαν διπλὴν ζωὴν¹⁵⁾, ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Μάρξ, οὐρανίαν καὶ ὑπογείαν: ἅφ' ἐνὸς ἡ ζωὴ εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς μετα-ἱστορίας του ὅπου τὰ ἄνθη τοῦ Rilke «ἀνθίζουσιν αἰωνίως» καὶ ὅπου ἐπιδιώκεται «ἡ ἐξάλειψις τῆς ἀντιθέσεως μεταξύ πόλεως καὶ ὑπαίθρου», μεταξύ «τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς χειρωνακτικῆς ἐργασίας ὡς καὶ ἡ ἐξάλειψις τῶν μεταξύ των διαφορῶν»¹⁶⁾. Καὶ ἅφ' ἑτέρου ἡ ζωὴ εἰς τὸν νυκτερινὸν κόσμον τῆς ὑπογείου ἱστορίας του, ὅπου αἱ πλέον παράξενοι συνωμοσῖαι καὶ τὰ πλέον μελανὰ ἐγκλήματα ἤμποροῦν νὰ διαπραχθοῦν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀπὸ «τέρατα ἔχοντα ἀνθρωπίνην μορφήν».

Ἦδη ὑπαινίχθημεν τὸ ἐργαστήριον τῶν παραδεισίων εἰκόνων τὸ ὁποῖον ἐπέχει θέσιν ἱστορικῆς συνειδήσεως εἰς τὸν ὀλοκληρωτικὸν κόσμον. Τί νὰ εἴπωμεν ὁμως διὰ τὴν πληθώραν τῶν δαιμονολογικῶν φαντασμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ παραγάνδα ἀνασύρει περιοδικῶς ἐκ τῶν ἱστορικῶν βαράθρων ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δικῶν; Εἶναι τὸ σκοτεινὸν ὑπόβαθρον τοῦ φωτεινοῦ hortus deliciarum μετὰ τοὺς «θετικούς» καὶ φιλοπόνους ἥρωας του: τὸ «φοβερὸν θηρίον» τοῦ πολιτι-

15) Ἴδὲ τὴν περίφημον ἀνάλυσιν τοῦ φαινομένου τοῦ διπλασιασμοῦ τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς εἰς Frühchriften, σελ. 181 καὶ ἐπ.

16) Staline, Les problèmes économiques du socialisme, 1952, σελ. 27.

κοῦ ναοῦ. Ὅλα συμβαίνουν ὡς ἐὰν ἡ θεοποίησις τῆς ἱστορίας δὲν ἦτο εἰμῆ μέσον ἐπιλογῆς διὰ τὴν ἐξεύρεσιν ἑνὸς ἐσχάτου καταφυγίου διὰ τὸν διάβολον καὶ τῆς ἐκ τεράτων καὶ ἐριννυῶν ἀκολουθίας του. Ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ φωτεινοῦ κόσμου ὅπου δὲν θὰ ὑπάρχη «πλέον τίποτε πρὸς ἀπόδειξιν καὶ οὐδεις διὰ νὰ πληγῇ» συνοδεύεται μὲ τὸ ἀνάθεμα ἐναντίον αὐτῶν τῶν «φασιστῶν», αὐτῶν τῶν «λυσσώντων κυνῶν», αὐτῶν τῶν διεφθαρμένων ἐχιδνῶν, τῶν παλαιῶν «θεοποιημένων ἀρχηγῶν».

Ἄλλόκοτοι πράξεις δολιοφθορᾶς, σχέδια διανομῆς τῆς χώρας, παράλογοι δολοφονίαι ὀντικάτεστησαν τὰ κέρατα, τοὺς ὄνυχας, τὴν θειώδη ὄσμην τοῦ Κακοῦ. Οὕτω οἱ «προδοταί» δηλητηριάζουν τὰ φρέατα, προκαλοῦν σιδηροδρομικὰ δυστυχήματα (συμφώνως πρὸς ἕνα κατηγορούμενον τῶν δικῶν 1936—1938 μόνον οἱ τροτσικισταὶ ὠργάνωσαν 3.500...).

Ἡ ἀηθὴς ὄσμη σήψεως, ἡ ἐξερχομένη τοῦ νεκροτομείου διεχύθη αἴφνης... Αὐτὰ τὰ ὄντα δὲν εἶναι πλέον εἰμῆ σήποντα πτώματα, τὸ αἷμα παγώνει πρὸ τῶν ἐγκλημάτων των... Ἐχασαν κάθε ἀνθρωπίνην μορφήν. Πρέπει νὰ τοὺς ἐξαλείψωμεν ὅπως τὰ πτώματα...».

Τὰ λόγια αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ τὸν Πιατακόφ, πρῶην ἀρχηγὸν τῆς πρώτης Σοβιετικῆς κυβερνήσεως τῆς Οὐκρανίας, τὴν παραμονὴν τῆς συλλήψεώς του.

Ἐμέναμεν ἕκθαμβοὶ πρὸ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν «τεράτων», ὅστις προήλθεν ἀπὸ τὴν κατάργησιν τῶν τάξεων καὶ τὴν ἐξάλειψιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον. Πρέπει νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὸν χρόνον τῶν δικῶν ἐπὶ «μαγεία» διὰ νὰ εὐρωμεν τὸν τόνον καὶ τὴν ἔκφρασιν, τὴν ὁποίαν οἱ ὄραματισταὶ τοῦ «τέλους τῆς προϊστορίας» εἰσήγαγον εἰς τὸ λεξιλόγιον. Οἱ τροτσικισταὶ δολιοφθορεῖς ἢ ἄλλοι ἔλαβον τὴν θέσιν ἐκείνων τοὺς ὁποίους οἱ διώκται τῶν μάγων τοῦ Μεσαίωνος κατωνόμαζον *tempestarii*⁽¹⁷⁾.

Οὗτοι εἶχον τὴν δύναμιν νὰ προκαλοῦν θυέλλας καὶ ἐθεωροῦντο ὑπεύθυνοι τῶν καταστροφῶν τῶν προκαλουμένων ὑπὸ τῆς χαλάζης. Οἱ τροτσικισταὶ ὅμως ἦσαν «τέρατα μὲ ἀνθρωπίνην μορφήν», τῶν ὁποίων «τὰ σχέδια καὶ αἱ ἐγκληματικαὶ ἐνέργειαι» ἐξηπλοῦντο εἰς τὸ ἕν ἐκτον τῆς γῆς. Εἶχον δολοφονήσει τὸν Γκόρκι μὲ ἀρσενικόν, εἶχον προσπαθήσει νὰ δηλητηριάσουν τὸν ἀρχηγὸν τῆς Γκεπεοῦ (ὅστις ὅμως βραδύτερον ἀπεκαλύφθη ὅτι ἦτο συνενοχός των), εἶχον πωλήσει τὴν χώραν τεμάχιον πρὸς τεμάχιον εἰς ὅλας τὰς δυνατὰς καὶ φανταστικὰς ξένας δυνάμεις, εἶχον σαμποτάρει τὰ μεταφορικὰ μέσα, εἶχον προκαλέσει βλάβας εἰς τὰς μηχανάς, εἶχον παροτρύνει τοὺς χωρικοὺς νὰ φονεύσουν τὰ ζῶα των, εἶχον προκαλέσει σχεδὸν παντοῦ ἐργατικὰ ἀτυχήματα κ.λ.π. κ.λ.π.

Τὸν Μεσαίωνα, οἱ χωρικοὶ τῆς περιοχῆς Lyonnais ἐπίστευον ὅτι ὑπάρχει μίᾳ χώρᾳ, ὀνομαζομένη Μαγονία, «ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἤρχοντο, ὑπεράνω τῶν νεφῶν, πλοῖα τὰ ὁποῖα φέρουν τὰ δημητριακὰ, τὰ ὁποῖα θερίζει ἡ χάλαζα καὶ

17) Ἄς σημειωθῇ ὅτι Fr. Adler, πρῶτος, διεπίστωσε τὰς ὁμοιότητας μεταξὺ τῶν «σταλινικῶν δικῶν» καὶ τῶν δικῶν ἐναντίον τῆς μαγείας. Un procès en sorcellerie, Παρίσι.

καταστρέφει ἢ θύελλα. Οἱ *tempestarii* ἐπληρώνοντο ἀπὸ τοὺς ἐναερίους αὐτοὺς πλοιοάρχους»⁽¹⁸⁾.

Ἐὰν ἀντικαταστήσωμεν τὴν Μαγονίαν μὲ τὴν Ἀμερικὴν, τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἰαπωνίαν, τὴν Γιουγκοσλαβίαν ἢ οἰονδήποτε ἄλλον «ἰμπεριαλιστικὸν ἀρπακτικὸν ὄρνεον» θὰ ἔχωμεν μίαν ἰδέαν περίπου τῶν δαιμονιακῶν ὁραμάτων καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων διὰ τῶν ὁποίων ἑκατομμύρια ἀνθρώποι ἐπεισθήσαν νὰ ἐπαναλαμβάνουν ἐν χορῷ τὴν ἐπωδὸν : «Φονεύσατε αὐτοὺς τοὺς λυσσῶντας κύνας» εἰς τὴν ὁποίαν κατέληγεν ὁμοιομόρφως τὸ κατηγορητήριον τῶν εἰσαγγελέων.

Πρὸ αὐτῶν τῶν πραγματικῶν χωρῶν τῶν ἀγρίων, τὰ μέλη τῆς συνόδου τῆς Braga, ἢ ὁποία τὸ 563 ἀνεθεμάτισε πάντα ὅστις ἐδίδασκε ὅτι ὁ διάβολος δύναται νὰ προκαλέσῃ τὴν βροντὴν, τὰς ἀστραπάς, τὴν καταιγίδα καὶ τὴν ἀνομβρίαν καὶ μαζί μὲ αὐτοὺς τὸν συγγραφέα τοῦ *Decretum Gratiani*, ὅστις ἀρνεῖται κάθε πραγματικότητα εἰς τὰς φανταστικὰς ἐπινοήσεις τῶν μαγισσῶν ὡς καὶ τὸν Agobard, τὸν ἅγιον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Λυῶν, ὅστις ἔγραψεν ἐν ὁλόκληρον βιβλίον «Κατὰ πάσης ἀνοήτου γνώμης τοῦ κοινοῦ περὶ τῆς χαλάζης καὶ τῶν βροντῶν», θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναγράφωνται εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Βολταίρου καὶ τοῦ Μάρξ μεταξὺ τῶν ἠρώων τοῦ μαχητικοῦ ρασιοναλισμοῦ.

Δὲν θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἶπῃ ἀρκετὰ διὰ τὰς πολλαπλᾶς ἀπόψεις τὰς ὁποίας ἔλαβε τὰς ἡμέρας μας ἡ ἀπότομος διεἰσδυσις τῆς δαιμονολογίας εἰς τὸ μέχρι τότε «ἀνθρώπινον, πολὺ ἀνθρώπινον» πεδίου τῆς πολιτικῆς. Ἐγένετο πολὺς λόγος διὰ τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν τῶν ὁμολογιῶν αἴτινες, ὡς γνωστόν, ὑπῆρξαν τὸ κύριον στοιχεῖον πειθοῦς εἰς τὰς δίκας τῆς Μόσχας καὶ ἀλλαχοῦ καὶ ἐγένοντο παντὸς εἶδους ὑποθέσεις ὡς πρὸς τὸν τρόπον καθ' ὃν αὐταὶ ἀπεσπάσθησαν ὡς καὶ περὶ τῆς σημασίας, τὴν ὁποίαν εἶχον εἰς τὰ μάτια αὐτῶν τούτων τῶν κατηγορουμένων. Διατί νὰ μὴ ἴδωμεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου μίαν ἔμμεσον «μαγικὴν αὐτοκριτικὴν» αὐτοῦ τούτου τοῦ καθεστώτος —μίαν ἐκδίκησιν τῆς ἱστορίας ἐπὶ τῆς ἰδεολογίας ἣτις τόσον πεισιμῶνως τὴν ἀπρηνήθη;

Μία μαγικὴ αὐτοκριτικὴ

Ἄς ἀκούσωμεν τὴν ἐξομολόγησιν ἑνὸς δαίμονος ἐξορκισθέντος ἐπὶ τῶν λειψάνων τῶν ἁγίων Μαρκελλίνου καὶ Πέτρου :

«Εἶμαι δορυφόρος καὶ μαθητὴς τοῦ Σατανᾶ. Ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἤμουν ὁ φύλαξ τῶν πυλῶν τῆς κολάσεως. Ἀλλὰ ἀπὸ πολλὰ χρόνια μαζί μὲ ἔνδεκα συντρόφους μου λεηλατῶ τὸ βασιλεῖον τῶν Φράγκων. Κατόπιν διαταγῆς κατεστρέψαμεν τὸν σίτον, τὸν οἶνον ὡς καὶ ὄλους τοὺς ἄλλους καρπούς, τοὺς ὁποίους παράγει ἡ γῆ πρὸς χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου»⁽¹⁹⁾.

Ποῖος δὲν ἀναγνωρίζει ἐνταῦθα τὴν ἐξομολόγησιν ἑνὸς «τροτσκιστοῦ

18) S. Agobardi : *Lib de grandine et Gomitruis*, σελ. 147—8. Ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν V. Pareto : *Traité de Sociologie générale*, 1917, § 198.

19) Ἰδὲ V. Pareto, *op. cit.*, § 201.

τέρατος» ἢ ἐνὸς «έβραιο - τιτικοῦ»; «Όλα τὰ στοιχεῖα ὑπάρχουν ἐνταῦθα: ἡ σκοτεινὴ προέλευσις (αἱ πύλαι τῆς κολάσεως, τὰ ἀντιδραστικά κατάλοιπα) ἡ ἀπότομος προαγωγή εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ εἰδικευμένου δολιοφθορέως, ἡ ἀπεχθὴς ὑποταγὴ εἰς τὰς διαταγὰς ἐνὸς σατανικοῦ, τροτσκιστοῦ, τιτοϊκοῦ ἢ ἄλλου κέντρου καὶ ἀκόμη αἱ ἠθικοπλαστικαὶ προθέσεις. Ἐρωτηθεῖς ἐπὶ τῶν βαθυτέρων αἰτίων τῶν καταστροφῶν ὡς ἐπροκάλεσεν ὁ δολιοφθορεὺς δαίμων ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν τομέα τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας εἰς τὸν τομέα τῆς ἠθικῆς: «Propter malitiam, inquit, populi huius et multimodas iniquitates eorum qui super eum constituti sunt». Καὶ διὰ τὴν διευκρίνησιν τὴν σκέψιν του, προσέθετεν ἕνα ὑπαινιγμὸν διὰ τὴν φορολογικὴν εἰσφορὰν τοῦ μεσαιῶνος, τὴν δεκάτην (dîmes): «Rari sunt qui fideliter ac devote decimas dent».

Ὅμοίως, οἱ μεταμελημένοι δολιοφθορεῖς κατέληγον πάντοτε νὰ καλοῦν τοὺς πιστοὺς νὰ «πυκνώσουν τὰς γραμμάς» περίξ τῆς «προλεταριακῆς ἡγεσίας» καὶ νὰ διπλασιάσουν τὴν ἐπαγρύπνησιν. Ἡ «αὐθόρμητος» ἀπόφασις τῶν μαζῶν νὰ πραγματοποιήσουν καὶ νὰ ὑπερβοῦν «μὲ τὸν ἐνθουσιασμόν των» τὰ προκαθωρισμένα ὄρια παραγωγῆς, αὐτὴν τὴν δεκάτην τῶν ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐκδηλωθῇ.

Ὅμως οἱ Μεροβίγγιοι ἱερεῖς οὐδέποτε ἰσχυρίσθησαν ὅτι στηρίζουν τὴν ἐξουσίαν των εἰς τὴν λατρείαν τῆς «ἀναπτύξεως τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων». Ἐπίσης δὲν ἠνωχλοῦντο καθόλου νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν ἀντικειμενικὴν ὑπαρξίν των καταστροφῶν, αἰτίνας ἀπεδίδοντο εἰς τοὺς δαίμονας. Δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον μὲ τοὺς ἰδεολόγους τῆς «ἀρμονικῆς ἀναπτύξεως τῆς σοσιαλιστικῆς παραγωγῆς». Ὅμιλοῦν τὴν «ἀντικειμενικὴν» γλῶσσαν τῶν βιομηχανικῶν στατιστικῶν στοιχείων, ὅπου αἱ ἰλιγγιώδεις πρόοδοι τῆς παραγωγῆς θεωροῦνται ὅτι ἀντιπροσωπεύουν γιγαντιαῖα ἄλματα εἰς τὴν «πορείαν τῶν λαῶν πρὸς τὴν σοσιαλιστικὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας». Ἄλλὰ συγχρόνως υἱοθετοῦν περιοδικῶς τὴν γλῶσσαν τῶν χειροτέρων των συκοφαντῶν καὶ προσφέρουν εἰς τὸν κόσμον τὸ θέαμα μιᾶς «γῆς τῆς ἐπαγγελίας», λείας μιᾶς ἀπιθάνου συγχύσεως. Τότε ἀναφέεται ἡ οἰκονομικὴ ὑπο-ἱστορία τῆς «ἀνοικοδομήσεως τοῦ σοσιαλισμοῦ». Τοῦτο διεπιστώθη διὰ πρώτην φοράν κατὰ τὴν δίκην τοῦ Χάχτυ (1928) καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν δίκην τὴν ἀποκαλουμένην τῶν βιομηχανῶν (1930). Ἀφ' ἐνὸς εἶχον καταληφθῇ ἀπὸ τὸν «ἴλιγον τῆς ἐπιτυχίας» καὶ παραλήρημα χαρᾶς πρὸ τῶν ἀπιστεῦτων προόδων τῆς ἐκβιομηχανίσεως. Ἀφ' ἑτέρου, διεκήρυττον ὅτι μία «οἰκονομικὴ ἀντεπανástασις» κατέστρεψεν ἀκωλύτως ἐπὶ πέντε ἢ ἕξ ἔτη τὸ ἀνθρακοφόρον λεκανοπέδιον τοῦ Ντόνετς καὶ ὅτι μία κλίκα «δολιοφθορέων» καὶ «καταστροφῶν» περιλαμβάνουσα τεχνικοὺς καὶ ἀνωτάτους ὑπαλλήλους προετοίμαζε τὸν δρόμον διὰ μίαν στρατιωτικὴν ἐπέμβασιν τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Πολωνίας. Κατὰ τὰς ἰδίας ὁμολογίας των, οἱ κατηγορούμενοι ἐπερνοῦσαν τὸν χρόνον των εἰς τὸ νὰ καταστρέφουν τὰ φρέατα καὶ τὰ μηχανήματα, νὰ κακομεταχειρίζονται τὸ προσωπικὸν καὶ τοῦτο ὑπὸ τὴν σκιάν των πλέον «δημοκρατικῶν» θεσμῶν τοῦ κόσμου.

Ἐκτοτε οὐδεὶς πλέον ἐξεπλάγη βλέπων τοὺς «δαίμονας» νὰ διεισδύουν εἰς ὄλους τοὺς μηχανισμοὺς τῆς διοικήσεως καὶ μάλιστα μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς

ήγεσίας: ποῖος ἦτο ὁ ρόλος των εἰς τὴν βαθεῖαν οἰκονομίαν τοῦ συστήματος; Ὅτι ἡ κυβέρνησις καταφεύγει εἰς τὴν κλασσικὴν μέθοδον τῶν ἐξίλαστη-
 ρίων θυμάτων, οὐδὲν τὸ νέον. Ὅ,τι ἀνήκει ἰδίᾳ εἰς τὴν ἰδεολογίαν εἶναι ἡ
 καταστροφικὴ εἰκὼν, κυριολεκτικῶς δαιμονιακὴ, τὴν ὁποίαν προσφέρει εἰς
 τοὺς, ζηλωτὰς τοῦ καθεστῶτος, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἔργον νὰ ἐξιδανικέυσῃ.
 Ἡ εἰκὼν τῆς «μπουρζουαζίας», ὡς ἐμφανίζεται εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἐχθρῶν της,
 δὲν συμπεριέλαβε ποτὲ ὅλα τὰ «αἰμοδιψῆ τέρατα», τὰ «τρωκτικά» καὶ τὰ
 «ἀπορρίμματα», τὰ ὁποῖα οἱ ἐπαναστάται μας εἶναι πρόθυμοι νὰ βλέπουν νὰ
 ἀναφύωνται ἐξ ὅλων τῶν μερῶν εἰς τὸ καθεστῶς τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ ἀντι-
 κείμενον τοῦ θανμασμοῦ των.

Μία ἐξιδανικεύουσα φρασεολογία

Τὰ ἀντικατοπτριστικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα βρῖθουν εἰς τὸ στερέωμα τῆς
 «μετα-ἱστορίας» τοῦ σοσιαλισμοῦ δὲν ἀποκαλύπτουν ὀλιγώτερον τὰς ἐρήμους
 τὰς ὁποίας ἀντικατοπτρίζουν. Ἄς ἐνθυμηθῶμεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὴν δο-
 θείσαν ὑπὸ τοῦ Μάρξ ἐρμηνείαν τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῶν ἰδεολογιῶν. Κατὰ τὸν
 Μάρξ, ὅσον περισσότερο ἀναπτύσσονται αἱ ἀντιθέσεις μιᾶς κοινωνίας, τόσον
 περισσότερο πίπτει ἡ ἰδεολογία της... «εἰς τὸ ἐπίπεδον μιᾶς ἀπλῆς ἐξίδα-
 νικεύουσης φρασεολογίας, μιᾶς ἐνσυνειδήτου χιμαίρας, μιᾶς ἐκ προθέσεως ὑπο-
 κρισίας. Ὅσον ὅμως περισσότερο διαφεύδεται ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ ἔχει μικρο-
 τέραν ἀξίαν ἐνώπιον τῆς συνειδήσεως καὶ ὅσον περισσότερο ἀποφασιστικῶς
 ἐξάιρεται, τόσον περισσότερο ἡ γλῶσσα αὐτῆς τῆς κοινωνίας καθίσταται
 ὑποκριτικὴ, ἠθικὴ καὶ ἱερά»⁽²⁰⁾.

Ἡ «ἀκρίβεια αὐτῆς τῆς σκέψεως», ἔγραφεν ὁ Πλεχάνωφ τὸ 1908, «εἶναι
 προφανὴς ἰδίᾳ σήμερον ὅπου λ.χ., εἰς τὴν Γερμανίαν, ἡ ἐκκλισις τῶν ἠθῶν ἀπο-
 καλυφθεῖσα κατὰ τὴν δίκην Harden—Moltke (sic) βραίνει παράλληλα μὲ τὴν
 ἀναγέννησιν τοῦ ἰδεαλισμοῦ εἰς τὴν κοινωνιολογίαν»⁽²¹⁾. Ὅπως βλέπομεν ὁ
 «πατὴρ τοῦ ρωσικοῦ μαρξισμοῦ» ἦτο ἄνθρωπος ἀρκετὰ εὐφυῆς διὰ νὰ συνδέσῃ
 τὴν «ἀναγέννησιν τοῦ ἰδεαλισμοῦ εἰς τὴν κοινωνιολογίαν» (ἀλλὰ διὰ ποίαν
 κοινωνιολογίαν ὠμίλει;) μὲ τὴν «ἐκκλισιν τῶν ἠθῶν», ἥτις ἀπεκαλύφθη εἰς μίαν
 δίκην ἠθῶν! Ἐν τῷ μεταξὺ ἐγένοντο ἄλλαι δίκαι. Εἶναι περιττὸν νὰ διερωτη-
 θῶμεν τί θὰ ἐσκέπτοντο ὁ Πλεχάνωφ, καὶ κατὰ μείζονα λόγον ὁ Μάρξ, δι' αὐτὸν
 τὸν κόσμον τῶν τρομοκρατημένων τρομοκρατῶν, τοῦ ὁποῖου μερικὰ λεπτὰ ση-
 μεῖα ἀπεκάλυψεν ἡ μυστικὴ ἔκθεσις τοῦ Κροῦστσεφ.

Πράγματι, ὑπῆρχε τουλάχιστον κάποια μορφή καταμερισμοῦ τῆς ἐργα-
 σίας, ἥτις ἦτο ἤδη εἰς τὴν ὁδὸν τῆς «ἐκκαθαρίσεως» διὰ νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν
 φορμύλαν τοῦ Στάλιν. Ἦτο ἡ «διαφορὰ» ἥτις ὑφίσταται, τουλάχιστον
 εἰς τὴν συνήθη συνείδησιν, μεταξὺ τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τοῦ ἐπαγ-
 γέλματος τοῦ φονέως ἐξ ἐπαγγέλματος: τὸ εὐαγγέλιον τοῦ «ὀλοκληρωτικοῦ

20) Marx—Engels, Die Deutsche Ideologie, ἐκδ. Dietz, 1953, σελ. 302.

21) Questions fondamentales du marxisme, Παρίσι, 1947, σελ. 78.

ἀνθρώπου» ἐκηρύσσετε τὴν ἰδίαν στιγμὴν μὲ τὴν «συνωμοσίαν τῶν δολοφόνων μὲ τὴν λευκὴν μπλούζαν». Ἐνῶ ἡ φρασεολογία ἐγένετο περισσότερο εἰδυλλιακὴ ἀπὸ ποτέ, οἱ δαίμονες ἐνεφανίζοντο περισσότερο φοβεροὶ ἀπὸ ποτέ. Δὲν ἐσαμποτάριζαν πλέον τὰ μηχανήματα, ἐσαμποτάριζαν τὴν ζωὴν: Ἐυνεά ἱατροί, ἐξ ὧν ἐπτά ἐβραϊκῆς καταγωγῆς, ἐκατηγοροῦντο ὅτι, συνετέλεσαν εἰς τὸν θάνατον λόγῳ ἐσφαλμένων διαγνώσεων καὶ ἐκ προθέσεως πεπλανημένων μέσων, διαφόρους σοβιετικὰς προσωπικότητας μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ Ζτάνωφ.

Ἔπρεπε νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ κατώφλι τῆς «παρουσίας» διὰ νὰ καταστή πραγματικότης ἡ ἰδέα (ἀκατανόητος εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς «καπιταλιστικῆς χρεωκοπίας») ὅτι ἱατρικαὶ προσωπικότητες ἦτο δυνατόν νὰ συνωμοτοῦν διὰ νὰ συντομεύσουν τὴν ζωὴν τῶν ἀσθενῶν, καὶ μάλιστα μία προφανῆς πραγματικότης. Μόνον ὁ ναζισμὸς ἐδημιούργησεν παρόμοια τέρατα. Μετὰ ἔν τέταρτον αἰῶνος Μόνον ὁ ἀνοικοδομήσεως τοῦ σοσιαλισμοῦ ὁ κόσμος ἐσυνήθισεν εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ «ἀνευ τάξεων κοινωνία» ἀπετέλει περιβάλλον ἔνθα οἱ μεγαλύτεροι ἱατροὶ ἠδύνατο ἀπὸ μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην νὰ μεταμορφωθοῦν εἰς «δημίους τοῦ ἀνθρωπίνου γένους».

Πρόκειται ἐνταῦθα περὶ μιᾶς ὑπερβολικῆς περιπτώσεως, σχεδὸν παθολογικῆς, μαγικῆς αὐτοκριτικῆς. Εἶναι πρόδηλον ὅτι οἱ «δολοφόνοι ἱατροὶ» δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἀποδιοπομπαίοι τράγοι, τότε ὅμως ποῖος ἄλλος εἶναι δυνατόν νὰ ἦτο ὁ ρόλος των εἰμῆ νὰ συμβολίζουσι τὸν νοσηρὸν κόσμον τῆς ἀποτυχίας καὶ τῆς πλάνης; Αἱ τερατώδεις ὁμολογίαι θὰ εἶχον τότε ὡς σκοπὸν νὰ ἀφήσουν τοὺς ἀφέντας τῆς ὀρθοδοξίας νὰ ἐκφράσουν ἐπὶ τέλους τὴν βαθυτέραν σκέψιν των, τὴν *βασικὴν των δυσπιστίαν* οὐχὶ μόνον δι' αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν ἐπίτευξιν τοῦ καθεστῶτος ἀλλὰ διὰ τὸν *ἀνθρώπινον τύπον*, τὸν ὁποῖον παρήγαγε τὸ καθεστῶς.

Οὕτω λοιπόν, ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ὁ «ᾠλοκληρωμένος ἀνθρώπος», ὁ εὐγενὴς ἐνθουσιασμὸς τοῦ πνεύματος ἐνώπιον τῶν στοχασμῶν τοῦ ἀρχηγοῦ διὰ τὰ «ληπτέα μέτρα πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων». Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, «οἱ ἐγκληματῆται ἱατροὶ» καὶ ἕνας ὠκεανὸς ἀναθέματος. Εἰς τὴν κορυφὴν, εἰς τὴν ἐμπειρίαν τῆς μετα-ἱστορίας, ἡ «πορεία τῶν λαῶν πρὸς ἕν μέλλον ὅλοεν περισσότερο ἀκτινοβόλον». Εἰς τὴν βάσιν, εἰς τὰ ὑπόγεια τῆς ὑπο-ἱστορίας, ὁ ρυπαρὸς συνωστισμὸς ἀπὸ «τρωκτικὰ, ὑάινας, ἀπορρίμματα» καὶ ἄλλους δαίμονας, οἵτινες δὲν ἀναμένουν εἰμῆ τὸ συμπεφωρημένον σύνθημα διὰ νὰ προβληθοῦν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ νὰ λάβουν ὑπὸ τὴν κατοχὴν των ὁποιοῦνδήποτε, ἐξ οἰασδήποτε ἀφορμῆς.